
Fra: Lois Marie Granskog <loisg@online.no>
Sendt: 31. august 2022 21:09
Til: Postmottak NFD
Emne: «Innspill til stortingsmelding om dyrevelferd».

Kommentaren er skrevet både på norsk og engelsk slik at flere kan lese den. En kopi vil bli sendt til noen folk i USA. Kommentaren på norsk er først, deretter kommer den på engelsk. Først vil jeg si at boken [Forvaltning av dyrevelferd i Norge](#) er verdt å lese. Jeg kan også anbefale boken [Temple Grandin's Guide to Working With Farm Animals](#). Temple Grandin er [ansatt](#) ved Colorado State University. Kommentarene dekker noen videre tanker i forbindelse ved dyrevern.

This comment is written in both Norwegian and English so that more people can read it. A copy of it will be sent to some people in the US. Firstly I would say the book *Animal Welfare Management in Norway* ([Forvaltning av dyrevelferd i Norge](#)) is worth reading (it's in Norwegian, but at the link is a summary in English). I can also recommend the book [Temple Grandin's Guide to Working With Farm Animals](#). Temple Grandin [works](#) at Colorado State University. The remaining comments cover some other thoughts with regard to animal welfare.

Kommentaren på norsk (the comment in Norwegian, English version further down)

1. Vi lever i en utfordrende tid. Vi har brukt opp mye av [jordens lager av fossil energi](#) på ganske kort tid, med lite tanke på det lange løp. Det som er igjen vil kreve [mer energi](#) å utvinne. [Måten vi produserer mat](#) og tilfredsstillere våre mange behov på, må også kunne løse flere problemer samtidig, og det vil medføre en endring i prioriteter og [evne til å se det store bildet](#). [Beitedyr](#) feks. kyr, geit og sau vil kunne utføre noen [oppgaver](#) som det nå brukes fossilt brensel og tunge maskiner til. Beitedyr kan høste maten selv. [Regenerativt](#) jordbruk er i ferd med å løse mange av problemene vi står overfor.

2. Dyrevelferd omfatter langt mer enn husdyrenes velferd og levevilkår. Dyrevernalliansen [hevder på sine nettsider](#) at "Den aller mest dyrevennlige maten du kan spise er vegetarisk eller plantebasert." Dette er en overforenkling som ikke gjenspeiler virkeligheten. Hele økosystemer over og under bakken blir ofret for å dyrke monokulturer som erter. Det er ikke nødvendig når man spiser villsau som kan beite året rundt eller kyr som spiser gress. Antallet dyr som dør når man jobber i åkeren er flere enn kan telles. Man kan ikke dra opp en gulrot uten å drepe utallige dyr, man ser dem bare ikke. Folk flest har aner ikke hvor [mange typer dyr](#) lever i jordsmonnet. [Fruktbarheten i jordsmonnet er avhengig av at de små dyrene er tilstede](#). De teller. Dyr som drøvtyggere er helt nødvendige for at økosystemer skal kunne fungere. De utviklet seg sammen med økosystemer. Monokulturavlinger bryter ned hele økosystemer.

3. [Mye av det husdyr spiser er mat vi ikke kan spise](#). Hva skjer med resten av frøet når man lager rapsolje eller soyaolje? Hvor mye olje fra planteriket spiser vi? Resten blir ofte til dyrefôr. Videre kan man nevne at man får mer melk når kua spiser litt soya med gress enn man vil ha fått hvis man lagde soyamelk fra soyabønnene. Det er fordi mesteparten av det kua spiser ikke er soyabønner, men grovfôr som vi ikke kan fordøye.

4. Utallige arter har opplevd en nedgang i bestanden og mange står [i fare for å bli utryddet](#). [Kjemikalier](#) brukt i landbruk for å produsere vegetarmat har mye å svare for i forbindelse med dette. [Insekter](#) som er mat for mange andre dyr har blitt kraftig redusert i antal. Det er ganske mye mer om dyrevelferd som burde tas i betraktning enn det som dyrevernorganisasjoner pleier å

være opptatt av. Jeg tok en titt på websiden til Dyrevernalliansen og søkte på sprøytemidler, det endte med null resultater. Til og med [hjort](#) blir påvirket av kjemikaliene brukt i landbruk. Hvis det påvirker hjort, kan det også påvirker husdyr og oss selv?

5. Dyr som lever mye utendørs er utsatt for alle farene som finnes der, sykdom, parasitter, rovdyr og mer til. Noen [medikamenter](#) som er brukt for å håndtere parasitter, skader også gjødselbiller som er truet og viktige for økosystemer. Det er mulig å [selektere for resistens mot parasitter](#), og noen dyr [velger selv planter](#) for å helbrede seg selv. Dyr [kan lære om planter til og med in utero](#). Løsninger som fremmer dyrevelferd må ta i betraktning både husdyr og gjødselbiller. Slike løsninger vil bli mer aktuelt i fremtiden.

6. Dyrevelferd for katten er ikke det samme som dyrevelferd for musen den leker med, og heller ikke for de utallige fugler som katten dreper. Dyrevelferd må også ta i betraktning en større sammenheng. Til slutt er både dyrevelferd og vår egen velferd avhengig av økosystemer som fungerer. Dette må vi alltid ha i bakhodet.

7. Naturen er ikke barmhjertig, og det finnes ikke liv uten død. Ofte blir disse temaene diskutert på en overforenklet måte som ikke tar i betraktning den kompleksiteten som faktisk er til stede. Et eksempel på dette er høns som kan løpe fritt utendørs men som blir [tatt av ørn](#) hos White Oak Pastures. Ørn er en beskyttet art, men et utrolig antall har kommet til White Oak Pastures for å forsyne seg av hønsene. I slike situasjoner må bøndene kunne få erstatning uten en så høy terskel for bevis, at de ikke klare å få erstatning for det de har tapt. Ellers kan man risikere at de slutter å produsere mat, med negative følger for både folk og miljø.

Here you can read the comments in English. (Kommentar på engelsk)

1. We are entering a time of challenges. We have used up a substantial amount of [the earth's accumulated energy that was stored in fossil fuels](#) in a very short time, with little thought of the long term. What's left will require [more energy](#) to extract. [Ways of producing food](#) and meeting a variety of needs will have to solve a variety of challenges simultaneously, and this will require a change in priorities and [looking at the larger picture](#). [Grazing animals](#) for example could do [some of the jobs](#) now done by fossil fuels and heavy machinery. Grazing animals can harvest their own food. [Regenerative agriculture](#) is solving many of the collective problems we face.

2. Animal welfare actually encompasses far more than the welfare of domestic animals and their living conditions. The Animal Protection Alliance (Dyrevernalliansen) in Norway says on its website that [the most animal friendly food you can eat is vegetarian or plant based](#). This is an oversimplification that does not reflect reality. Entire ecosystems above and below ground are sacrificed to grow monoculture crops such as peas. This is not necessary if you eat sheep that graze year round or if you eat cattle that eat grass. The number of animals that die are beyond counting when field work occurs. You can't even pull up a carrot without killing more animals than can be counted, you just don't see them. Most people aren't aware of the [many types of animals](#) living in the soil. [The soil ecosystem and natural fertility depends on these small creatures being present. They matter.](#) Animals such as ruminants are essential for ecosystem functioning. They evolved with functioning ecosystems. Monoculture crops are detrimental to ecosystem functioning.

3. [Much of what livestock are eating is food we don't eat](#). What happens to the rest of the seed when canola (rapsolje) or soy oil is produced? How much vegetable oil are people eating? The rest often gets fed to animals. Further it may be mentioned that more milk is produced if the diet of cattle is supplemented with soy protein, than could be produced from making soy melk from the beans themselves, because most of what the cow is eating isn't soybeans, it is roughage we can't digest.

4. We are facing an [extinction crisis](#). The [chemicals](#) used in agriculture and land use change to produce “plant based” food have much to answer for in connection with this. [Insects which are at the base of the food chain for many other wild animals have declined dramatically in numbers](#). There is a great deal more to animal welfare than what is usually considered by animal rights groups. I took a look at the website of Dyrevernalliansen. I did not find any discussion of pesticides at their website, I searched for this word in Norwegian (sprøytemidler) at their website and found zero results. Pesticides even affect [deer](#). If this can affect deer, can it affect livestock and ourselves?

5. Animals that spend a lot of time outside are subject to the dangers there, disease, parasites, predators and more. [Some medications for parasites damage dung beetles which are declining dramatically in numbers](#). Animals can be [bred for resistance to parasites](#), and can sometimes [self medicate with plants in a diverse ecosystem](#). [Animals can learn what plants to eat in utero](#). Solutions which are animal friendly need to protect both dung beetles and livestock. Some regenerative farmers have found ways to do this. These sorts of considerations will be more important in the future.

6. Animal welfare for the cat is not the same as animal welfare for the mouse that it is playing with, or for the multitude of birds that cats kill. Animal welfare needs to consider also the larger context. Ultimately all animal welfare including our own depends on functioning ecosystems. These aspects need always to be part of our considerations.

7. Nature is not merciful and there is no life without death. Very often these issues are discussed in simplistic terms that don't pay due respect to the complexity involved. An example of the complexity of such situations are the free range poultry at White Oak Pastures being [eaten by eagles](#). The chickens move freely outside but significant numbers of them are getting eaten. The eagle is protected, but they are present in high numbers thanks to the chickens. Farmers need to be reimbursed for such losses. The practical documentation threshold for this cannot be so high that farmers can't get reimbursed for this. Taken to extremes, farmers may decide to stop producing food, with negative consequences for both people and the environment as a whole.